

Deliberationes tudományos folyóirat

16. évfolyam 1. szám 2023/1, 49–71. oldal

Kézirat beérkezése: 2023.09.21.

Kézirat befogadása: 2023.09.30.

[DOI: 10.54230/Delib.2023.1.49](https://doi.org/10.54230/Delib.2023.1.49)

Deliberationes Scientific Journal

Vol.16; Ed.No. 1/2023, pages: 49–71

Paper submitted: 21th September 2023

Paper accepted: 30th September 2023

[DOI: 10.54230/Delib.2023.1.49](https://doi.org/10.54230/Delib.2023.1.49)

A 2024. ÉVI AMERIKAI VÁLASZTÁSOK ELÉ

*Empirikus vizsgálatok az Egyesült Államokban lezajlott 2020 novemberi
általános választások kapcsán*

Gellén Márton

Gál Ferenc Egyetem, Teológiai Kar

Absztrakt

Az érdeklődő magyar közvéleményt számos hír, de kevés konkrét, és még kevesebb tudományos igénnyel összeállított empirikus vizsgálat érte el az Egyesült Államokban 2020. novemberében lezajlott általános választások kapcsán. Az világos volt a magyar közvélemény számára, hogy a viták és az események hőfoka a szokásos, egyébként is magas szintet lényegesen meghaladta. Az eltelt idő lehetőséget ad bizonyos tárgyilagosságra, ami szükséges is a 2024-ben ismételt esedékes választások eredményeinek és várható vitáinak értékeléséhez. Mind ehhez a jelen írás két konkrét, empirikus vizsgálatot használ és vesz alapul.

A hazai és a világsajtó által tálat megközelítésben felbukkanó kérdés rendre az volt, hogy történt-e választási csalás, és az befolyásolta-e a történéseket. Ez az írás sem feltenni, sem megválaszolni nem kívánja ezt a kérdést, azonban olyan részleteket tár fel, amelyek 2024 novemberi ismételt előbukkanása biztosra vehető. A mű leíró jelleggel számba veszi azokat az eseményeket és eljárási kérdéseket, amelyek gyakorlati kezelése sokak szerint nem volt megnyugtató, és csak részlegesen történt meg az elmúlt időszakban. Ide tartozik egyebek mellett a levélzavazatok kezelése, érkeztetése és ellenőrzése, a fizetett külső szavazatgyűjtő vállalkozók alkalmazása, valamint a szavazólapok és az azok autentikus voltát garantáló aláírt borítékok kezelése.

Kulcsszavak: választás, politikai legitimitáció, demokrácia kutatás, USA 2020

PREPARATIONS FOR THE 2024 ELECTIONS IN THE US

*Subtitle: Empirical analyses on the general elections held
in the United States in November, 2020*

Márton Gellén

Faculty of Theology, Gál Ferenc University

Abstract

The Hungarian public was reached by numerous pieces of news regarding the general elections of the United States that had been held in November, 2020 but few of these were concrete and even less – if any – reached the level of an empirically sound scientific inquiry. What became clear to the Hungarian viewer was that the heat of the debates significantly exceeded even the usual – already very high – level. The time that has passed since then allows certain objectivity and distinctness which is essential so that the prospective debates of the 2024 elections could be properly evaluated. The current work uses two empirical analyses to complete the mission of putting the 2024 elections into context.

The main approach of the domestic and of the international press was the question whether the elections were tempered with. This work does not intend to raise or answer this question but exposes certain details that are to re-emerge with certainty in November, 2024. This article summarizes the events and procedural steps the practical handling of which were not satisfactory, according to many, and the betterment of which were incomplete – even in the best case – during the past three years. The issues of management, registration, and control of mail-in ballots, using ballot-harvesters, additionally, the management of the connection between the signed envelopes and the ballots in them are all highly important details which might eventually decide the outcome of the next elections.

Key words: election integrity, political legitimacy, democracy research, USA 2020

1. BEVEZETÉS

A továbbiakban közölt összeállítás összefoglalja a magyar kihívások szempontjából tanulságos felvetéseket a 2020 novemberi választásokkal kapcsolatban. Természetesen nem állítja ez az írás, hogy előre megfontolt, tömeges választási csalás történt volna. Jelen összeállítás nyilvános forrásokra támaszkodik, összegyűjti azokat a rendszerezett állításokat, amelyek fontos részleteket árulnak el a választások lebonyolításával kapcsolatban.

A közölt két kutatás két különböző vizsgálati módszerrel készült. Míg Peter Navarro elsősorban statisztikai összehasonlító módszerre támaszkodva saját következtetéseket tett, addig Shiva Ayyadurai kutatása az igazságügyi vizsgálatok kategó-

riájába tartozik, ilyen értelemben megállapításait igazságnak lehet elfogadni azzal, hogy ő maga tartózkodik a következtetések levonásától, ezt az arizonai Szenátusra bízta. Természetesen vitathatók Navarro állításai is, ugyanakkor a statisztikai jellegű bizonyítékok is bizonyítékok, legfeljebb nem ok-okozati (kauzális) jellegűek, hanem a körülményekre vonatkozó, indirekt bizonyítékok amelyek valamely következtetés levonását erősítik vagy gyöngítik. Az angol jogi terminológiában az ilyen jellegű bizonyítékokat megerősítő, alátámasztó bizonyítéknak, „corroborating evidence”-nek nevezik, amelyeknek nagy jelentősége van az esetjog fejlődése szempontjából, hiszen az esetek jelentős számában ilyen jellegű bizonyítékok alapján is hozható akár elítélő döntés.

A részletek előtt ki kell emelni, hogy milyen környezet kedvez a választási csalásoknak:

- Általános bizalmatlanság és bizonytalanság, a verbális és tettleges erőszak szintjének megemelkedése. Bizonyos „legyen már vége ennek a helyzetnek” érzés.
- A nagyvárosi környezetben a lakosság számának ellenőrizetlen, hirtelen megemelkedése.
- Internetes hibák, beavatkozások, szoftveres és hardveres területen egyaránt.
- A büntetlenség ígérete és biztosítása, az utólagos számonkérés lehetetlensége.
- Gyors és megmagyarázhatatlan jogszabályi változások a választások közeledtével (például a lakcímnnyilvántartás szabályait illetően).
- A rendészeti, igazságügyi szervek tartózkodása attól, hogy a jogszerűség helyreállítása érdekében beavatkozzanak vagy a jogszerű beavatkozás előzetes ellehetlenítése.
- Széleskörű állampolgári és szavazatszámhlálói „érzékenyítés”, amiben a fenti adottságok kihasználásának technikáját adják át. (Navarro 2021 és saját összeállítás)

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben valamely szereplő a választások tisztaságát szeretné előmozdítani, akkor figyelemmel kell lennie a fenti tendenciákra, amelyeket lehetőleg ki kell szűrnie, illetőleg csillapítania kell.

2. A NAVARRO JELENTÉS: FŐ MAGATARTÁSTÍPUSOK

Peter Navarro¹ 6 csoportba rendezi azokat a problematikus jelenségeket, amelyek a kulcsállamokban (Arizona, Georgia, Michigan, Nevada, Pennsylvania, Wisconsin) jelentkeztek. (Navarro, 2021)

---

¹ Peter Navarro a Trump-adminisztrációban a kereskedelempolitikáért és az iparpolitikáért felelős elnöki tanácsadó, továbbá a védelmi iparért felelős politikai koordinátorként szolgált (Assistant to the President, Director of Trade and Manufacturing Policy és National Defense Policy Act Policy Coordinator). 1981 és 85 között a Harvard Egyetem Energia- és Környezetvédelmi Politikai Központjára

- Direkt szavazási csalás.
- A szavazólapok helytelen kezelése, mozgatása.
- A szavazatfeldolgozási folyamat hibái.
- A jogegyenlőség sérelme.
- A szavazógépek rendellenességei.
- Jelentős statisztikai anomáliák.

	Georgia	Pennsylvania	Michigan	Wisconsin		
Trump vezetés a választás napján éjjélkor (nov. 3)	356.945	555.189	293.052	112.022		
Biden vezetés december 15-én ²	11.779	81.660	154.188	20.682		
	Arizona	Georgia	Michigan	Nevada	Pennsylvania	Wisconsin
Biden végső előny	10.457	12.670	154.188	33.596	81.660	20.682
Problematisz szavazólapok	100.000+	400.000+	379.000+	100.000+	600.000+	200.000+

1. számú táblázat.

A két fő jelölt előnye a választás napján (nov. 3.) és december 15-én.

Forrás: The Navarro Report

A választási eredmény fenti táblázat szerinti alakulása Navarro szerint problematisz, ugyanakkor elképzelhető, hogy az a levél szavazatokat nagy arányban elfogadó rendszer sajátosságából fakad.

Annak vizsgálatára, hogy történtek-e választási csalások, érdemes hipotéziseket felállítani, hogy melyek azok a magatartás-típusok, amelyek e körbe eshetnek. Ennek megfelelően a következő magatartásokat lehet megkülönböztetni:

a) Vesztegetés: szavazólapok pénzért való gyűjtése (Nevada): VISA ajándékkártyák, ékszerek a nevadai indiánok körében, 8 állam tekintetében merült fel.

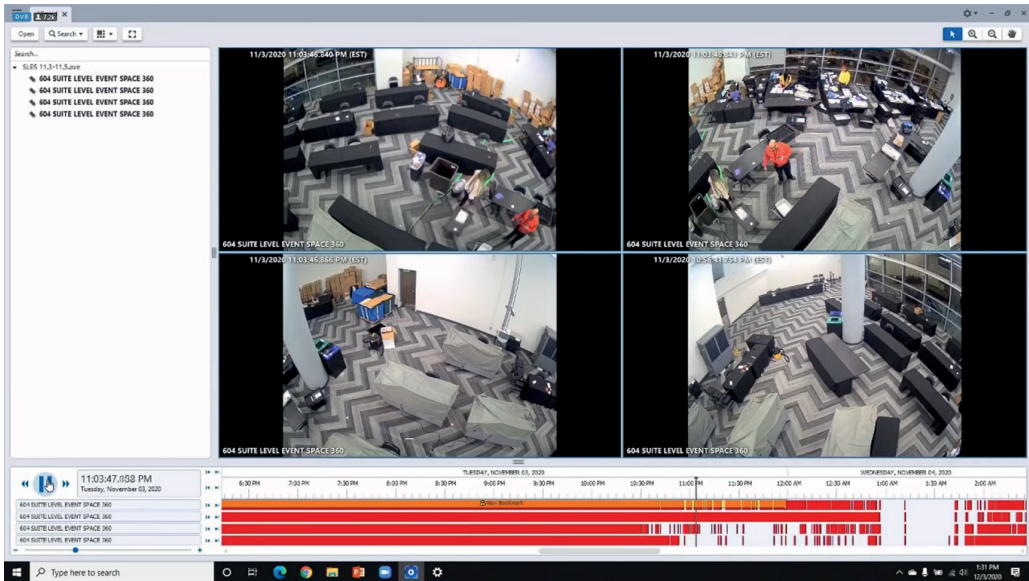
b) Hamis szavazólapok előállítása, igazi, leadott szavazólapok megsemmisítése. Mivel az amerikai rendszerben a leadott papír szavazatok elektronikus képét kezelik és számolják össze, lehetőség volt a szavazatszámoló gépekbe (külső meghajtóról is) többlet szavazólapokat bejuttatni.

A legemlékezetesebb videó Georgiában, a State Farm Arena szavazóhelyiségeiben készült. A teljes felvétel mintegy 18 órás, amiből csak rövid részletek találhatóak az Interneten.

---

ban dolgozott (Energy and Environment Policy Center), majd a University of California (San Diego) közgazdász egyetemi oktatójaként dolgozott mintegy 20 éven át, jelenleg az egyetem emeritus professzora.

² Arizonában és Nevadában Biden vezetett éjjélkor 30.000, illetve 150.000 szavazattal. A táblázat első fele az egyszerűség kedvéért csak a Trump vezetést mutatja.

1. számú ábra.
Georgia Állam, a State Farm Arena szavazóközpontban
készült biztonsági felvételek állóképe.

Itt a megfigyelőket kiküldték a teremből, ezt követően bőröndök kerültek elő, amikből szavazólapok tömegét vették ki és számolták meg a szavazatszámoló gépekkel. Egyes szavazólap-csomagokat kétszer-háromszor is megszámlálnak. A jelenséget természetesen többféleképpen lehetett magyarázni, a média széles körben foglalkozott a kérdéssel.

c) Akadályoztatott szavazókkal kapcsolatos visszaélések. Idős, mozgásképtelen, beteg személyek körében két fő visszaélési típust kell megemlíteni:

Az akadályoztatott személyek adatainak felhasználása: az adataikkal való szavazás, tudtuk vagy képviselőjük tudta nélkül.

Ebben a hipotetikus esetben a csalók akadályoztatott személyként regisztrálnak a szavazásra, így megkerülik a szavazás során szükséges azonosítási szabályokat, végül is nem mutatnak fel fényképes igazolványt. Utólag nem lehet azonosítani, hogy hány-szor is szavaztak. E gyakorlat lehetőségét mutatja, hogy Wisconsin államban a 2019-es 70.000 főről 2020-ban 200.000 fő fölé nőtt az akadályoztatott szavazók száma.

d) Szavazati joggal nem rendelkezők és több államban is szavazók. Jogosulatlan szavazók az elítéltek, akiket megfosztottak a közügyek gyakorlásától, a szavazójoggal még nem rendelkező fiatalok, az bevándorlók, továbbá a más államba bejegyzett választók és postafiókot címként használó (nem igazi) választók.

Georgia államban mintegy 70.000 feltételezett jogosulatlan szavazóval lehet számlolni. Ebben az államban több, mint 20.000 olyan név bukkan fel a szavazók lis-

tájában, akik bizonyíthatóan értesítették az állami hatóságokat, hogy más államba költöztek.

Speciális eset a halott „szavazók” és „szellemszavazók” köre.

A Trump-csapat Pennsylvania államban a nyilvános halotti értesítések és a szavazói jegyzékek összevetését utólagosan elvégezte. Ebből az derült ki, hogy 8.000 bizonnyítottan „halott ember” adott le levélszavazatot.

A „szellemszavazó” az, aki olyan személy neve alatt kér, és ad le szavazólapot, amely nem valós, nem, vagy már nem lakik az adott helyen, ahová regisztrálták. Georgiában mintegy 20.000 olyan levélszavazatot számoltak össze, amit olyan személy adott le, aki már korábban elköltözött az államból.

e) **Adott szavazólap többszöri „megszámolása”.** Ebben a hipotetikus esetben többször számolják meg ugyanazt a szavazólapot, ha a számlálókon (gépen) ugyanaz szavazólap vagy szavazólap-köteg többször is átfut. Ide sorolható az az eset is, ha ugyanaz a személy egy nap többször is szavaz. Ez a fajta visszaélés mind a hat billegő államban felmerült.

3. SZAVAZÓLAPOK HELYTELEN KEZELÉSE, MOZGATÁSA

A szavazólapok helytelen kezelése körébe tartoznak a következő visszaélések:

- Nem ellenőrzik a szavazó személyazonosságát.
- Az aláírások ellenőrzésével kapcsolatos visszaélések.
- Külső boríték nélküli szavazólapok.
- A leadott szavazólapok feletti folyamatos és igazolt kontroll megtörése, jogosulatlan szavazólap-kezelés, mozgatás.
- Postabélyegző nélküli vagy visszádatumozott levélszavazatok befogadása.

a) **A személyazonosság ellenőrzésének hiánya** kritikus hiba a választás tisztasága szempontjából.

b) **Aláírás-ellenőrzési visszaélések.** A folyamat során azt kellene ellenőrizni, hogy a levélszavazat külső borítékján található aláírás megegyezik-e a választó regisztrált aláírásával. Az egyes államokban különböző szabályok vonatkoznak erre a mozzanatra. Nevadában például arcfelismerő gépekkel helyettesítették az ezt végző embereket, de az egyezés szintjét be lehet állítani (például 1% egyezés esetén is engedje át a gép). Nevadában egyébként az írott jog emberek által végzett ellenőrzést írt elő. Wisconsinban a kötelező szavazó-ellenőrzési szabályokat leépítették. E szabálmódosítások úgy történtek, hogy míg az állam joga változatlan maradt, a konkrét eljárási szabályok (soft law szabályok) megváltoztak.

c) **A külső boríték nélküli szavazólapok** olyan levélszavazatok, amelyekhez nem tartozik boríték vagy a borítékon nincs a szavazópolgár aláírása. Ilyen szavazólapok befogadása jogellenes, mivel a külső boríték hordozza a szavazópolgár jogosultságára vonatkozó adatokat.

d) **A szavazólapok feletti folyamatos és igazolt kontroll megtörése, jogosulatlan szavazólap-kezelés, mozgatás.** A leadó szavazólapok feletti folyamatos felügyelet kulcskérdés a tisztességes választások szempontjából. A 2020-as elnökválasztás alkalmával megnőtt a felügyeletlen drop-boxok alkalmazása. A szavazatgyűjtés szintén elterjedté vált. Ez utóbbi azt jelenti, hogy (nem azonosított) önkéntesek gyűjthették az emberek szavazatait, és házról házra járnak az urnával.

Több konkrét eset merült fel, hogy valakik nagy mennyiségű szavazólapot juttattak egy-egy őrizetlen drop-boxba. Wisconsinban a választási bizottság 500 drop-boxot helyezett el, zömmel nagyvárosi, demokrata körzetekben.

E körbe tartozik az a gyakorlat is, hogy nagy mennyiségben fogadtak be Wisconsinban olyan levélszavazatokat, amelyek felbontott borítékokkal érkeztek. Szintén ide tartozik, hogy több alkalommal olyan járműveket észleltek és filmeztek le állampolgárok, amelyek nagy mennyiségben mozgattak jelöletlen szavazólapokat ismeretlen helyekre. Ehhez kapcsolódik, a bejelentés szintén Wisconsinból, hogy a postai dolgozók arra kaptak utasítást, hogy a levélszavazatokat tartalmazó borítékokat dátumozzák vissza, hogy azokat figyelembe lehessen venni (kb. 100.000 darab). Michigan államból érkezett olyan bejelentés, hogy postabélyegző nélküli levélszavazatokat dolgoztak fel a szavazatszámológok.

4. A SZAVAZATFELDOLGOZÁSI FOLYAMAT HIBÁI

A szavazatfeldolgozási folyamat hibái körében a következő magatartások képzelhetők el:

- Szavazatszámológokra és megfigyelőkre irányuló visszaélések.
- Levélszavazatokra és távoli szavazatokra vonatkozó visszaélések.
- Nem megfelelően regisztrált szavazók szavazása.
- Jogellenes kampánytevékenység a szavazóhelyiségben.
- Olyan szavazatok, amelyeket a szavazatszámológok módosítottak jogellenesen. (Navarro, 2021)

a) **Szavazatszámológokra és megfigyelőkre irányuló visszaélések.** Kulcskérdés, hogy legyenek megfigyelők, amikor átveszik, felbontják és megszámlálják a szavazatot. Georgia, Michigan és Pennsylvania államban voltak esetek, hogy a szavazatszámológok és megfigyelők számára megtiltották a bejutást, annak ellenére, hogy felmutatták a jogosultság igazolását és a személyük igazolását szolgáló dokumentumokat. Georgia, Michigan, Nevada és Pennsylvania államban a megfigyelőket elkerített helyre utasították, és korlátozták rálátásukat a folyamatra. Egyes esetekben a helyi (választott vezetővel rendelkező, önkormányzati alapon működő) rendőrség ki is kényszerítette ezeket a korlátozásokat. Más esetekben a szavazatszámológó helyiség ablakait eltakarták, hogy kívülről se láthassák, hogy mi történik. Ilyen módon a szavazatszámológó tisztességességét nem lehetett garantálni olyan módon, hogy az az

összes érintett szereplő előtt, azok ellenőrzésével történt volna.

b) Levélszavazatokra és távoli szavazatokra vonatkozó visszaélések. Georgia államban több, mint 300.000 állampolgár kapott engedélyt, hogy távolléti szavazásban vegyen részt. A távolléti szavazás a mi „mozgó urnánkhoz” hasonlít, kimondottan mozgásképtelen személyeknek szól. A levélszavazás egyéni döntés alapján mindenkinek hozzáférhető. Pennsylvania és Wisconsin államban a választási bizottságok egyoldalúan elfogadták a választás napja utáni távolléti és levélszavazatokat. Pennsylvániában 3 nappal a választás után még elfogadták a szavazatokat. A Legfelsőbb Bíróság e ponton beavatkozott, és elrendelte, hogy azt a mintegy 10.000 távolléti és levélszavazatot, ami 2020. november 3 után érkezett, el kell különíteni a többitől. Ezt azonban nem vagy nem teljes mértékben hajtották végre.

Wisconsin állam joga nem engedi a korai szavazást, ennek ellenére mintegy 200 korai szavazókör működött.

c) Nem megfelelően regisztrált szavazók szavazása. A szavazóhelyiségben dolgozók feladata, hogy biztosítsák, hogy a személyesen szavazók valóban regisztráltak és azok, akiknek mondják magukat. Wisconsinban megtiltották a szavazókori munkatársaknak, hogy kérdéseket tegyenek fel a szavazásra jelentkezők jogosultságát illetően. Georgiában mintegy 2.000 fő szavazott úgy, hogy nem volt regisztrálva. Pennsylvániában szintén jelentettek olyan szavazóhelyiséget, ahol azokat, akiknek a neve nem szerepelt a választói jegyzékben, átküldték egy másik szobába, ahol felügyelet nélkül szavazhattak.

d) Jogellenes kampánytevékenység a szavazóhelyiségben. Az Egyesült Államokban általános szabály, hogy a szavazóhelyiség közelében még lehet kampányolni, de az épületen belül már nem. Ennek ellenére több helyen előfordult, hogy a szavazóhelyiségben BLM vagy más demokrata szervezetek logóját tartalmazó ruhát, sapkát viseltek, továbbá, hogy a demokrata kampány egyes személyiségei igazgatták és tájékoztatták az embereket a szavazóhelyiség előtt.

e) Olyan szavazatok, amelyeket a szavazatszámállók módosítottak jogellenesen. 19 államban kell a választót tájékoztatni, ha probléma van a szavazólapjával, és fel kell hívni, hogy javítsa ki a hibát. Ahol nincs lehetőség kijavításra, például az aláírás pótlására, a problematikus szavazólapot nem lehet figyelembe venni. Pennsylvániában jogellenesen engedték a szavazókat, hogy kijavítsák szavazólapjaikat. Wisconsinban a megfigyelők tiltakozása ellenére javították szavazólapok tízezreit. Pennsylvania államban legalább 4.500 olyan szavazólap került elő, amit a kukába dobtak a szavazatszámállók azzal, hogy azokat ők javították olyan módon, hogy a szkennerek számára olvashatók legyenek. Ez a gyakorlat jogellenes volt. Michigan államban jogellenesen változtatták meg a külső borítékokon szereplő dátumokat, hogy befogadhatók legyenek.

5. A JOGEGYENLŐSÉG SÉRELME

A jogegyenlőség sérelme körében a következő visszaélésekről érkezett információ:

- A személyesen szavazók körében szigorúbb azonosítási és jogosultság-vizsgálati szabályok alkalmazása.
- A szavazólap-javítás körében eltérő standardok alkalmazása.
- A szavazatszámológó és megfigyelők körében eltérő szabályok alkalmazása. (Navarro, 2021)

a) A személyesen szavazók körében szigorúbb azonosítási és jogosultság-vizsgálati szabályok alkalmazása. A levélszavazat intézményével kapcsolatos gyakorlat a visszaélések igazi terepe, ennek ellenére a személyesen szavazókat sokkal szigorúbban ellenőrizték. Michiganban és Georgiában érvényes fényképes igazolványt kell felmutatni személyes szavazás esetén, levélszavazás esetén ilyen követelmény nincs. Wisconsinban aláírás nélküli levélszavazatokat is befogadtak.

b) A szavazólap-javítás körében eltérő standardok alkalmazása. Demokrata körzetekben rendre szélesebb körben alkalmazták a szavazat-kijavítást, erre utasítva a szavazatszámológókat. Arizonában 5 nap állt rendelkezésre a szavazat-kijavításra az érvénytelen levélszavazatok esetében. Arizona legnagyobb megyéjében, a Phoenix-et magában foglaló Maricopa megyében kiderült, hogy a szavazatszámológó nem tudja rendeltetésszerűen használni a szavazatszámológó gépeket, ennek következtében személyesen leadott szavazatok ezreit küldték kijavításra. A kijavítás azonban feltehetően minden esetben felügyelet nélkül történt.

c) A szavazatszámológó és megfigyelők körében eltérő szabályok alkalmazása. A legtöbb államban a pártok jelöltjei és a szavazatszámológó bizottságok jelölik ki a megfigyelőket, hogy felügyeljék a szavazatszámológó folyamatát. Az ilyen közreműködőknek regisztrálni kell lenniük, és a választási bíróság előtt be kell mutatniuk jogosultságukat igazoló dokumentumaikat. A megfigyelést megfelelő távolságból kell végezniük, tekintet nélkül pártállásukra. Mégis, több helyen: Wisconsin, illetve Michigan államban eltérően kezelték a republikánus megfigyelőket, és több esetben be sem engedték őket a szavazóhelyiségbe, verbális támadásnak és megfélemlítésnek tették ki őket (nem utolsó sorban az önkormányzati, tehát választott vezetésű karhatalom helyi képviselői).

Pennsylvániában eltávolítottak megfigyelőt, Wisconsinban több esetben be sem engedtek republikánus megfigyelőket.

6. A SZAVAZÓGÉPEK RENDELLENESSÉGEI

A szavazógépek körébe tartoznak azok az optikai szkennerek, adattörzítő berendezések, és nyomtatók, amelyek előállítják az emberek számára látható szavazólapokat. A szavazógépeket illetően a következő információ merült fel:

- Széleskörű pontatlanságok lehettek a szavazógépek működésében.

- Felmerültek megmagyarázhatatlan szavazat-átváltozások és szavazatszám-kiugrások. (Navarro, 2021)

a) Széleskörű pontatlanságok a szavazógépek működésében. A gépeken állítani lehet a feldolgozás pontosságát. Nevadában biztosan a gyártó által ajánlott szint alá állították a gépeket. A gyártói ajánlás mellett mintegy 50%-os felismerési pontosság volt mérhető (a szavazólapok 50%-a úgy ment át a gépen, hogy az eredményt nem lehet igazolni), azonban a szavazatszámoló bizottság ezt még lejjebb állította. Szintén problémát okozott, hogy az esetek 30%-ában a gép vette át az aláírás-ellenőrzés szerepét, ami Nevadában tilos.

Arizonában a szavazatok kijavítását szoftveres úton végezték. Kijavításra küldtek minden olyan szavazólapot, ahol sérült vagy olvashatatlan volt a szavazólap a szavazatszámoló szkennerek számára.

- b) Megmagyarázhatatlan szavazat-átváltozások és szavazatszám-kiugrások.**

Az Arizonában alkalmazott szoftver nem csak pontatlan volt, hanem a megfigyelők megmagyarázhatatlan szavazat-átváltoztatásokról is beszámoltak. Az esetek kétharmadában a szoftver hibásan előre kitölthette a „Biden” mezőt. A végeredmény megcáfolta a párt szerinti regisztrációs számokat és a korábbi választások alapján kialakult történelmi tendenciát. Az Antrim megyében végrehajtott igazságügyi felülvizsgálat azt igazolta, hogy az alkalmazott szoftver 68%-os hibaarányal dolgozott. A megengedett hibaarány azonban mindössze: 0,0008%. Georgia államban számos hiba adódott. A legjelentősebb egy 20.000 szavazatnyi kiugrás Biden javára és egy 1.000 darabos levonás Trump-tól.

7. STATISZTIKAI ANOMÁLIÁK A CSATATÉR ÁLLAMOKBAN

E körben a következőkről érkeztek információk:

- Jelentős változások a távolléti szavazatok visszautasításában, a korábbi választásokhoz képest.
- Kimagasló választói részvétel, olykor 100%-ot meghaladó részvétel, azaz „túlszavazás”.
- A pártregisztrációk és a történelmi adatok alapján statisztikailag valószínűtlen választási eredmények.
- Rendkívüli szavazatszám-kiugrások.

a) Jelentős változások a távolléti és levélszavazatok visszautasításában, a korábbi választásokhoz képest. Hagyományosan a távolléti szavazatok egy része kijavításra került olyan okok miatt, mint: az aláírás hiánya, nem megfelelő egyezés az aláírásokban, határidőn túli beérkezés, boríték hiánya, ami a választót azonosítja, illetőleg a választó által adott nem megfelelő vagy helytelen információ a borítékon. Miközben a 2020-as választáson Biden aránytalanul magas %-ban kapott levélszavazatokat, ezzel együtt drasztikusan zuhant a levélszavazatok és távolléti szavazatok visszautasítási

aránya. Nevadában a visszautasítási arány 1,6%-ról 0,58%-ra, Pennsylvania államban 1%-ról 0,28%-ra, Georgiában pedig 6,8%-ról 0,34%-ra csökkent.

b) Kimagasló választói részvétel, olykor 100%-ot meghaladó „túlszavazás”. Ha több szavazat van, mint regisztrált szavazó, akkor biztosan visszaélés történt. Azokban az államokban, ahol a szavazás napján is lehetett regisztrálni, elképzelhető túlszavazás, de azokban, ahol ez nem lehetséges, túlszavazás kizárt. A Michigan állambeli Wayne megyében 25 szavazókörben 100%-os volt a részvétel.

c) A pártregisztrációk és a történeti adatok alapján statisztikailag valószínűtlen választási eredmények. Az Egyesült Államokban párt szerint regisztrálnak, és meglehetősen kötött a választási magatartás. Ennek ellenére számos meglepetés született, számos helyen Biden Barack Obamát is „megverte”.

d) Szavazatszám-kiugrások történtek november 4-én hajnalban Georgia, Michigan és Wisconsin államokban. Georgiában 4-én hajnali 1:34 perckor az éjféle eredményhez képest Biden 136.155 szavazatot hozott Trump 29.115 szavazatával szemben. Michigan államban hajnali 3:50-ig Biden 54.497 szavazatot, Trump 4.718 szavazatot kapott, Wisconsinban 3:42-ig Biden 143.379 szavazatot, Trump 25.163 szavazatot kapott az éjféle adathoz képest.

8. ÁTLÁTHATATLANSÁG: FELTÉTELEK MEGTEREMTÉSE

Navarro külön elemzést szentel annak a folyamatnak, amely előkészítette a fenti jelenségeket.

- A levélszavazatok és távoli szavazatok számának jelentős növekedése.
- Az ellenőrzés szintjének radikális csökkentése.
- Eredmény: kétes hitelességű szavazatokkal való elárasztás.
- Mindez természetesen a részvétel soha nem látott növekedésével jár együtt.
- Az eljárási szabályok változásának lényege:
- A távoli szavazatokra vonatkozó szabályok radikális lazítása.
- Dropboxok alkalmazása.
- Szavazatgyűjtés lakásokban és mindenhol.
- Problematikus szavazógépek alkalmazása.
- Könnyített személyazonosság-vizsgálatok.
- Az aláírások ellenőrzésének könnyítése, hiánya.
- Azonosítatlan, boríték nélküli levélszavazatok figyelembe vétele, szavazatok tömeges kijavítása ellenőrizetlenül.
- A megfigyelők számának csökkentése, a megfigyelők korlátozása.
- Az alkalmazott eszközök a következők voltak:
- Az állami jogszabályok változásának kikényszerítése.
- Jog alatti szabályok (belső előírások, ajánlások, soft law) változásának kikényszerítése. Hazánkban is emlékezetes maradt, amikor az Országos Választási Bizottság átértelmezte a szavazóhelyiség fogalmát, és az épület előtti

utcát, közterületet is beleértve időben jelentősen megnyújtotta a szavazatok feldolgozása előtti várakozást. Ilyen és ehhez hasonló hatósági értelmezésekre kell gondolni, amit árnyal, hogy az Egyesült Államokban a választási bizottságok külön választott autoritást, úgynevezett speciális önkormányzatot képeznek, hasonlóan a sheriff vagy az iskolaszék intézményeihez.

- A választásokban közreműködő személyek képzése, kézikönyvek készítése és oktatása, koordinálása.
- Bírósági döntések (különösen az esetjogi kultúrákban jelentős, de hazánkban sem zárható ki bizonyos szerepe egy adott döntő pillanatban).
- Bírósági azonnali intézkedések.
- Partnerségi kapcsolatok kialakítása az állami szervek és a civil szervezetek között.
- Médiakampányok, „állampolgári tudatosság” növelése.
- Jogszabályi liberalizáció, könnyítések, módosítások a választásokhoz közeledve:
- 5 ezer főnél kisebb lakosságú településeken a szavazatszámllálásra többletidő biztosítása. (2020 június)
- Kéretlen szavazatgyűjtés engedélyezése, levélszavazat-beérkezés határidejének kitolása. (2020 augusztus)
- Általános szavazatszámllálási időtöbblet. (2020 március)
- Az indokoltság vizsgálata nélküli távolléti szavazás engedélyezése, többlethatáridő biztosítása: a regisztrációs határidők módosítása, a távolléti szavazatok és levélszavazatok beérkezésére többletidő biztosítása. (2019 október)
- Bírósági döntések:
- Arizona: Szavazólap kijavítás 5 nappal a választás napja utánig is lehetséges (2020. október 9.).
- Arizona: A szavazók regisztrációjának 2 hetes kibővítése (2020. október 5.).
- Georgia: Állampolgársággal nem rendelkező zöldkártyások szavazásának engedélyezése (2018. november 2.).
- Michigan: Általános távolléti szavazás-kérés engedélyezése (2020. augusztus 26.).
- Nevada: Általános levélszavazás lehetőségének megteremtése (2020. április 27.).
- Pennsylvania: Távolléti szavazat leadásának kibővítése a szavazás napja után 3 nappal (2020. szeptember 17)
- Wisconsin: A szabad levélszavazat-gyűjtés legalizálása (2020. október 23.). (Navarro, 2021, 13. oldal, table two³)

A pereskedések (és két esetben helyi népszavazások) mögött egy bizonyos szervezet állt, azzal, hogy növelni kell a közvélemény tudatosságát a tárgykörben. A finanszírozott szervezetek pénzt kaptak a pereskedésért annak érdekében, hogy kiterjesszék a választásokban részt vevő személyi kört és könnyítsék a szavazást. A perekben gyakran a járványra hivatkoztak, amely korlátozhatja az állampolgárok jo-

³ <https://peternavarro.com/the-navarro-report/> Letöltve: 2023. május 30.

gait ahhoz, hogy gyakorolják választójogukat. Ennek ellensúlyozására tartották szükségesnek a fent bemutatott könnyítéseket.

9. RÉSZLETES VIZSGÁLATOK MARICOPA MEGYÉBEN (ARIZONA)⁴

A korábban említett Maricopa megye, amely a közismerten sivatagos éghajlatú, tehát egyenlőtlen népsűrűségű Arizona államon belül messze a legnagyobb szavazatszámot biztosító Phoenix városát is magába foglalja, úgyszólván „állatorvosi lova” a 2020. novemberi választásnak, illetőleg az azt követő jogi-, politikai- és médiacsatározásoknak. E konkrét választási helyszín jelentőségét talán az is alátámasztja, hogy a 2021. január 6-i, Capitoliumot is érintő zavargások nyomán a Kongresszus két házának együttes ülése éppen az arizonai választás eredményének igazolása feletti vita pillanatában szakadt félbe. Ennélfogva az arizonai elektorok mandátumának igazolására már csak az események fényében, azok hatása alatt került sor.

„A korai szavazatok választóborítékjain szereplő aláírási mintázatok minősítése a borítékokon szereplő elektronikus képek alapján az aláírások meglétének felismerése szempontjából” tárgyú anomália-kutatást Dr. Shiva Ayyadurai készítette, akinek kimondottan a gépi iratfeldolgozással kapcsolatos anomália-kutatás a szakterülete, doktori fokozatát az Massachusetts Institute of Technology-n (MIT) szerezte. Megállapításainak lényege a következő.

Az Echomail a következő átfogó számokat állapította meg a vizsgálat során:

- Korai szavazói borítékok száma: 1.929.240
- Duplikált szavazólap: 17.322
- Egyedi korai levélszavazat-borítékok száma: 1.911.918 (Maricopa megye hivatalos adata: 1.918.463)
- Nincs aláírás a visszaküldött borítékon: 1.919 eset.
- Firka, olvashatatlan: 2.580 darab.

Visszaküldött korai szavazatot tartalmazó boríték, amely alkalmas aláírás azonosításra: 1.907.419, Maricopa megye szerint pedig: 1.917.008, az eltérés: 9.589 darab. Ebből a megye ténylegesen igazolt és megszámlolt, figyelembe vett 1.915.487 darabot.

Az átfogó megállapításokkal kapcsolatos problémák a következők:

1. A végső összevetésből nem derül ki, hogy eredetileg hány választóborítékot kapott a megye. Az Echomail olyan adatbázist kapott áttekintésre, amelyben 1.929.240 darab választóboríték elektronikus képe volt található azzal, hogy ezt mind Maricopa megye kapta. Ennek ellenére a választás eredményét megállapító végső jelentés nem tartalmazza azt az adatot, hogy hány borítékot kapott ténylegesen

---

⁴ A vizsgálati eredmények megtalálhatók Arizona Állam Szenátusa republikánus frakciójának honlapján: https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf Letöltve: 2023. május 30.

a megye. Ez a megállapítás arra utal, hogy eltérhetett a borítékszám a szavazatszámától, tehát lehettek esetleg olyan „levélzavazatok”, amelyekhez nem keletkezett megfelelő mennyiségű és/vagy minőségű boríték.

2. Az Echomail 34.448 olyan korai levélzavazat-borítékot azonosított, amely 2-szeres, 3-szoros vagy 4-szeres többszörözött példány, amelyek összesen 17.126 fő szavazótól származtak, miközben ezeknek a duplázását nem szerepeltették a megye végső jelentésében.

3. 6.545 olyan levélzavazat-borítékot rögzített Maricopa megye, amit az Echomail nem talált meg az átadott adatbázisban.

4. Az Echomail 464 olyan, semmilyen aláírással nem rendelkező levélzavazat-borítékot talált, amiről a megye nem tud. Az Echomail 1.919 ilyen borítékot talált, míg a megyei hatóságok 1.455 darabot. A kettő közötti különbségből adódik a 464 ismeretlen eredetű levélzavazat és kapcsolódó boríték.

5. Firka (vagy inkább: maszat, folt) az aláírás helyett: 2.580 darab. Firka (maszat, folt) olyan aláírásmező, amiben a nem fehér pixelek aránya 0,1% és 1% között van. Az Echomail nem kapott megbízást arra, hogy az aláírásokat igazolja.

6. A megye 587 „rossz aláírást” azonosított, ami a beérkezett mennyiségnek mindössze 0,031%-a. Ha a fenti kategóriába eső 2.580 darab borítékot ide sorolnánk, akkor is mindössze 0,134% lenne a rossz aláírások aránya. Ez az arány mintegy négyszerese a megye által jelentett mértéknek.

7. Míg a korai levélzavazatok mennyisége Maricopa megyében a 2016-os általános választásokhoz képest 1.257.179 darabról 1.918.463 darabra nőtt a 2020-as választások alkalmával, ami 52,6%-os mértékű növekedés, aközben az aláírások azonosságának hiánya miatt visszautasított levélzavazatok száma 59,7%-kal csökkent. Arizona államban ugyanis levélben kell kérni a levélzavazatot: ez egy aláírás, majd a kiküldött, egyedi azonosítóval ellátott válaszborítékot kívülről alá kell írni, ez hivatott biztosítani, hogy a szavazat jogosulttól jött (második aláírás). A kifogásolt szabálytalanság lényege, hogy a levélzavazatot kérő űrlapon szereplő aláírás nem egyezik a levélzavazatot tartalmazó szabvány boríték külső felületén szereplő aláírással. Ez egy olyan összefüggés, amire csak az a magyarázat adódik, hogy az elfogadhatóság kritériumait lényegesen alacsonyabbra helyezték annak érdekében, hogy lehetőleg akkor is folyamatos legyen a szavazatok feldolgozása, ha esetleg lényeges eltérés van a két aláírás között azért, mert más kéz töltötte ki vagy más személy neve szerepel a két borítékon, aminek aláírásmezőjének egyeznie kellene.

8. A megye 9.589 darabban több korai levélzavazat-válaszborítékot küldött aláírás azonosításra, mint ahány darabot az Echomail mint aláírással rendelkezőt azonosított.

9. A megye által alkalmazott aláírás-hitelesítési folyamat teljes auditálására van szükség, amit csak úgy lehet megtenni, ha minden egyes válaszboríték-aláírást összevetünk az illető szavazó regisztrációs űrlapján lévő aláírásával. Ez kellő kvantitatív mérési lehetőséget adna arra, hogy az alkalmazott aláírás-hitelesítési eljárás megbízhatósági szintjét meghatározzuk.

10. AZ ECHOMAIL ÁLTAL ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN

A korai levélszavazatok feldolgozása, és általános értelemben a választási rendszerek olyan komplex mérnöki (szociotechnikai) rendszerek, amelyek párhuzamos és szakaszos folyamatokat bonyolítanak le rendszerek sokaságában, miközben sokféle szereplőt kötnek össze. Maricopa megyében a választási hivatalnokok az összes leadott szavazat 91,67%-át dolgozták fel a korai szavazatok rendszerén keresztül, legalábbis ez derül ki a választásról készített végső, hivatalos jelentésből, azonban egyebek mellett a választóközrtek szintjén jelentkező aggályok váltották ki az állami szenátus döntését, hogy átfogó auditnak vesse alá a megyében lebonyolított 2020-as általános választást.

Az audit (ezen része) arra irányult, hogy megállapítsuk a beérkezett levélborítékokon található aláírások számát, és ezt összevessük a hivatalos adatokkal. Az audit ezen részét végző Shiva Ayyadurai (Echomail Inc.) 40 év tapasztalattal rendelkezik az aláírásminták felismerési módszerek és a kapcsolódó mérnöki rendszerek területén.

A vizsgálat során az Echomail 1.929.240 darab választóborítékot kapott Arizona Állam Szenátusától, amiken az Echomail vizsgálati eljárások sorát hajtotta végre.

A vizsgálat során világossá vált, hogy a választóborítékok között van 34.448 olyan, ami 2-szeres, 3-szoros vagy 4-szeres duplikált példány, amelyek összesen 17.126 szavazótól származnak, miközben egyetlen duplázás sem szerepelt a megye választásról szóló végleges hivatalos jelentésében.

A választási rendszer mérnöki rendszerként (folyamatként) is értelmezhető. Az ilyen rendszerek folyamatos felügyelet és visszajelzés mellett üzemeltethetők, különös figyelmet érdemelnek az anomáliák körébe tartozó magatartások és jelenségek. Az ilyen mérnöki rendszerek sikere nem kis mértékben azon múlik, hogy a döntéshozók támogatást, készíttést kapnak-e arra, hogy visszajelzést adjanak, illetőleg kivizsgálják az anomáliák körébe tartozó magatartásokat tekintet nélkül arra, hogy azok kis- vagy nagy mértékűek-e. A mérnököknek szükségük van a rendkívüli magatartásokkal kapcsolatos jelzésekre, mert így ki tudják küszöbölni az eltérések mögöttes okait, és összességében jobb, egységesebb rendszert tudnak létrehozni. A 2020-as választások alkalmával az Arizona állam-beli, Phoenix városát is magába foglaló Maricopa megyében felmerült sorozatos, és ki nem javított problémák arra vezették az állam Szenátusát, hogy elrendeljk ezt az átfogó vizsgálatot.

A vizsgálat egyik lényeges eleme az volt, hogy megállapítást nyerjen, hogy hány aláírás szerepel a korai levélszavazatokon, és ez a szám hogyan viszonyul a hivatalos végeredményhez.

Az észlelt anomáliák mögöttes okai feltárásának szükségszerű következményeként egy még robusztusabb választási rendszert kialakításának teremtődtek meg a feltételei, amely pontosabb, megbízhatóbb, áttekinthetőbb és mások számára modellértékű lesz. A négy legfontosabb, egész rendszerre kiható tulajdonság a minőség, a megbízhatóság, a biztonság és a rugalmasság.

A viselkedési mintázat felismerés (pattern recognition) osztályozási módszer az aláírás megléte vizsgálatának központi eleme. Magában foglalja az egyes elemek érzékelésének módszerét, az észlelt elemek csoportosítását, illetőleg azt a képességet, hogy a normálisnak tekintett észleléseket megkülönböztessük a nem normális észlelésektől.

A lépések tehát a következők: 1. tulajdonság észlelése, 2. csoportosítás, 3. tanulás.

Példaként vegyünk egy egyszerű rendszert, amiben egy input, egy output van és középen a rendszer (amolyan „fekete dobozként”). A példában a rendszer bármely időállapotban egy „rendszerállapotot” mutat, azaz bizonyos tulajdonságokkal rendelkezik. A mintázat kutatás lényege, hogy azonosítsuk azokat a rendszerállapotokat, amelyeket a rendszer normális, kívánatos vagy nem normális, nem kívánatos állapotának tekintünk. Ahhoz, hogy a rendszer tulajdonságait megállapítsuk, jelzéseket, jeleket kell gyűjtenünk a rendszerről, amelyek annak állapotát jelzik.

A viselkedési mintázat-kutatás matematikai modellezésen, valamint aláírás (=jel) észlelésen és osztályozáson nyugszik. A matematikai modellt a lehetséges input és output értékeket szimulálja a rendszerben. Ezzel szemben az aláírás-felismerés a normál észlelésből és szakértelemről táplálkozik, ennél fogva az emberi intuíción és az informatika tudományra egyaránt támaszkodik. Ha az emberi tényezőt kihagyjuk és csak tisztán matematikai alapon közelítjük meg a kérdést, az jelentős tévedésekhez vezethet. Ennek megfelelően például az arcfelismerés területén régebben a kutatók a számítógép számára értelmezhető kétdimenziós képekre és az ezek kezeléséhez szükséges számítókapacitásra összpontosítottak, és úgy vélték, hogy a magasabb felbontás jobb. Ma már ismert, hogy a mintázatfelismerés a kulcselemek felismerésére kell, hogy összpontosítson, ahol a felismerendő tulajdonságok számossága véges sok.

A korai levélszavazatokat tartalmazó borítékokról készült elektronikus képek osztályozása a következő lépésekben történik:

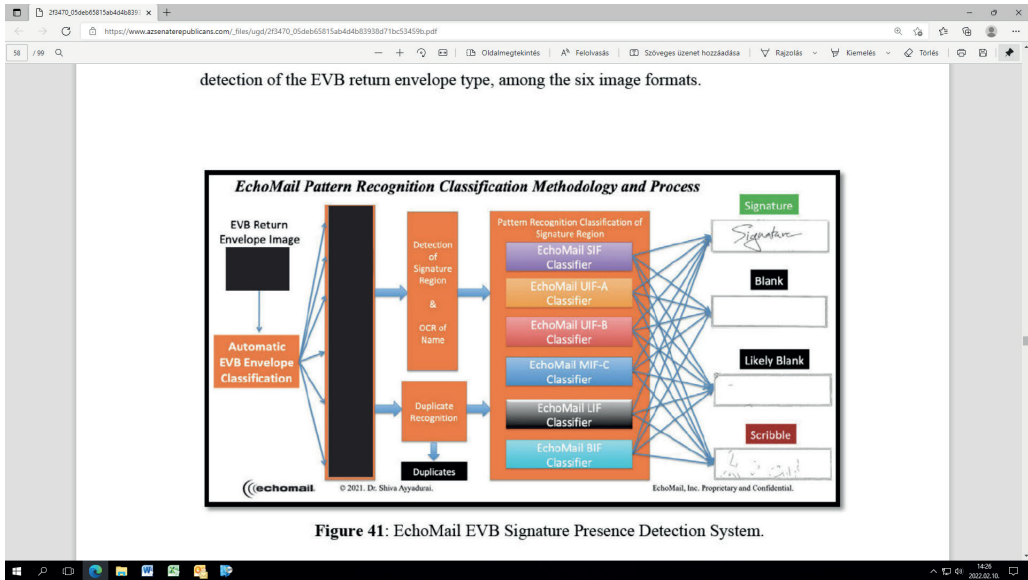
Első lépésként össze kell gyűjteni és tárolni kell a korai levélszavazatok borítékjairól (EVB, Early Voting Ballot) készült képeket.

Második lépésként az Echomail aláírások meglétét megállapító rendszerét alkalmazzuk annak érdekében, hogy:

1. Azonosítsuk az EVB borítékokon a duplikált aláírásokat.
2. Azonosítsuk az aláírásmezőt.
3. Osztályozzuk az aláírásmezőt a következő kategóriák szerint: 1. van aláírás, 2. üres, 3. valószínűleg üres, 4. folt/firka.

Az EVB borítékok képeiről szóló adatokat Arizona Állam merevlemezen adta át. A merevlemezen fő szabály szerint TIFF formátumú képek voltak két fő mappában, de összesen 6 féle formátum (nagy méretű szavazólapok gyengén látók számára, Braille szavazólapok vakok számára, stb.) Az elsőben a „rendes” korai levélszavazatok, a másodikban a tengerentúli (UOCAVA) levélszavazatok boríték képei voltak. A folyamat végén megtörtént a borítékok osztályozása. A modell működését a következő kép szemlélteti.

2. számú ábra.

Az Echomail által kialakított aláírásmező-típusok szemléltetése

Forrás: https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf

Az automatikus osztályozást követően a rendszer végrehajtja a duplumkeresést, a megtalált duplumokat megjelöli. Ezt követően a rendszer egyes tulajdonságokra keres rá annak érdekében, hogy megtalálja és feltárja az aláírásmező tartalmát. Amennyiben az aláírásmezőben 0% nem fehér pixelsűrűség található, üresnek minősíti a rendszer. Ha 0% és 0,1% között van ez az érték, akkor valószínűleg üres, ha 0,1% és 1% között van, akkor folt/firka minősítést kap, ha pedig 1%-nál magasabb ez az érték, akkor „van aláírás” minősítést ad a rendszer. Fontos megjegyezni, hogy egyes választók úgy írták alá a boríték külső oldalát, hogy aláírásukat nem a hivatalos aláírásmezőben helyezték el, azonban ebben a vizsgálatban kizárólag azokat vizsgáltuk, amelyek az aláírásmezőben vannak. Az általunk alkalmazott kritérium meglehetősen alacsony: 1%-os nem fehér pixel aránynál már a gépi minősítés „van aláírás” volt. Az audit kezein kívül ennek ellenére ilyekeztünk megtalálni az aláírást a borítékon.

11. AZ ECHOMAIL MENNYISÉGI MEGÁLLAPÍTÁSAI

Az Echomail által vizsgált borítékok száma 1.929.240 darab volt összesen 6 kategóriában (a gyengénlátó- és vak-barát szavazólapok borítékait is ideértve). Mindezek alapján a duplumok száma 33.868, ami 16.934 szavazóhoz köthető. A 3 példányos borítékok 564 darabot tettek ki, amelyek 188 szavazóhoz köthetők, a 4 példányos bo-

rítékok 16 darabot tettek ki, és ezek 4 szavazóhoz voltak köthetők.

Összesen tehát 34.448 duplummal érintett borítékot találtunk, amelyek összesen 17.126 szavazóhoz voltak köthetők. Ezek alapján a teljes vizsgált körből el kellene távolítani 17.322 darab duplumot, hogy a valódi korai levélszavazat (EVB) darabszámot kapjuk, így ez a szám 1.911.918 lenne. Duplum képződhet úgy, hogy mindkét érintett borítékon van aláírás, de úgy is, hogy a fenti kategóriák (nincs aláírás, valószínűleg nincs aláírás, firka/folt, van aláírás) bármelyikébe tartozhatnak a duplummal érintett levélszavazat-borítékok.

Ha tisztán a duplummal érintett levélszavazatokat tekintjük, ez a sokaság 34.448 darab. Ha ezt levonjuk a vizsgált borítékok teljes számából, 1.929.240-ból, akkor 1.894.792 darabot kapunk. Ebből a sokaságból 1.890.500 darab (99,77%) rendelkezik aláírással, 2.420 darabon van firka/folt, 1.771 darab üres, 101 darab pedig valószínűleg üres.

Ha a 33.868 darab kétpéldányos duplumot tekintjük, ezeken belül 15.288 darabra igaz, hogy a duplum mindkét példányán van aláírás, 1348 darabnál a duplum egyik tagján van aláírás, a másik tagja üres. 26 darab estén az egyik aláírás megvan, a másik aláírásmező valószínűleg üres, 72 esetben az egyik aláírás megvan, a másik firka/folt. 6 darab esetén az egyik példányon firka/folt szerepel, a másik üres, 7 esetben firka/folt - valószínűleg üres, 142 esetben firka/folt – firka/folt, 36 esetben üres-üres, 5 esetben üres és valószínűleg üres, 4 esetben pedig valószínűleg üres – valószínűleg üres a párosítás. Az így képezhető párok száma tehát összesen 16.934 darab. Hasonló kombinációk a 3 és 4 példányos borítékok esetében is létrehozhatók, 3 példányosból 564 darabot, 4 példányosból pedig 16 darabot talált az audit.

12. ANOMÁLIAKUTATÁS: AZ IDŐBELI LEFUTÁS VIZSGÁLATA

Az anomáliakutatás következő lépése annak vizsgálata volt, hogy időben hogyan történt a duplumérkezés eloszlása abszolút számok tekintetében és az össz-szavazat mennyiség arányában.

Date	EVBRE	Blanks	Blanks%	Scribbles	Scribbles%	Duplicates	Duplicates%
10/9/20	5454	6	0.1100%	4	0.0733%	13	0.2384%
10/10/20	27978	90	0.3217%	34	0.1215%	291	1.0401%
10/12/20	45203	144	0.3186%	41	0.0907%	347	0.7676%
10/13/20	28453	46	0.1617%	43	0.1511%	237	0.8330%
10/14/20	190517	640	0.3359%	236	0.1239%	2079	1.0912%
10/15/20	136504	383	0.3040%	163	0.1194%	1392	1.1047%
10/16/20	97118	295	0.3038%	138	0.1421%	1131	1.1646%
10/17/20	80924	183	0.2261%	105	0.1298%	779	0.9626%
10/18/20	43185	121	0.2802%	65	0.1505%	567	1.3130%
10/19/20	2778	2	0.0720%	5	0.1800%	272	9.7912%
10/20/20	121404	242	0.1993%	173	0.1425%	1599	1.3171%
10/21/20	93313	193	0.2068%	136	0.1457%	1269	1.3599%
10/22/20	76339	177	0.2319%	119	0.1559%	932	1.2209%
10/23/20	76053	148	0.1940%	104	0.1367%	1577	2.0760%
10/24/20	80451	80	0.0994%	105	0.1305%	976	1.2132%
10/25/20	62768	63	0.1004%	71	0.1131%	916	1.4593%
10/26/20	7653	8	0.1149%	17	0.2410%	341	4.8348%
10/27/20	105905	97	0.0916%	185	0.1747%	1086	1.0254%
10/28/20	116391	115	0.0988%	148	0.1272%	1982	1.7029%
10/29/20	84920	80	0.0942%	151	0.1778%	1182	1.3919%
10/30/20	69862	55	0.0796%	104	0.1508%	1295	1.8521%
10/31/20	63356	36	0.0568%	90	0.1421%	999	1.5768%
11/1/20	67120	39	0.0581%	127	0.1892%	1860	2.7712%
11/2/20	16377	22	0.1343%	50	0.3053%	1332	8.1334%
11/3/20	67170	28	0.0417%	118	0.1757%	2197	3.2708%
11/4/20	157904	82	0.0519%	232	0.1469%	3392	2.1451%
11/5/20	1874	5	0.2668%	13	0.6937%	1595	85.1211%
11/6/20	2380	7	0.2941%	12	0.5042%	744	31.2605%
11/7/20	1532	2	0.1323%	10	0.6614%	1459	96.4947%
11/9/20	632	4	0.6329%	6	0.9494%	607	96.0443%
Total	1919598	3393	0.1768%	2805	0.1461%	34448	1.79%

Table 14: SIF's by Date, EVBRE, EVBRE%, and Count and Percentage of Blanks, Scribbles, and Duplicates.

The total number of SIF's in Table 14 represents 99.5% all EVB return envelopes (as

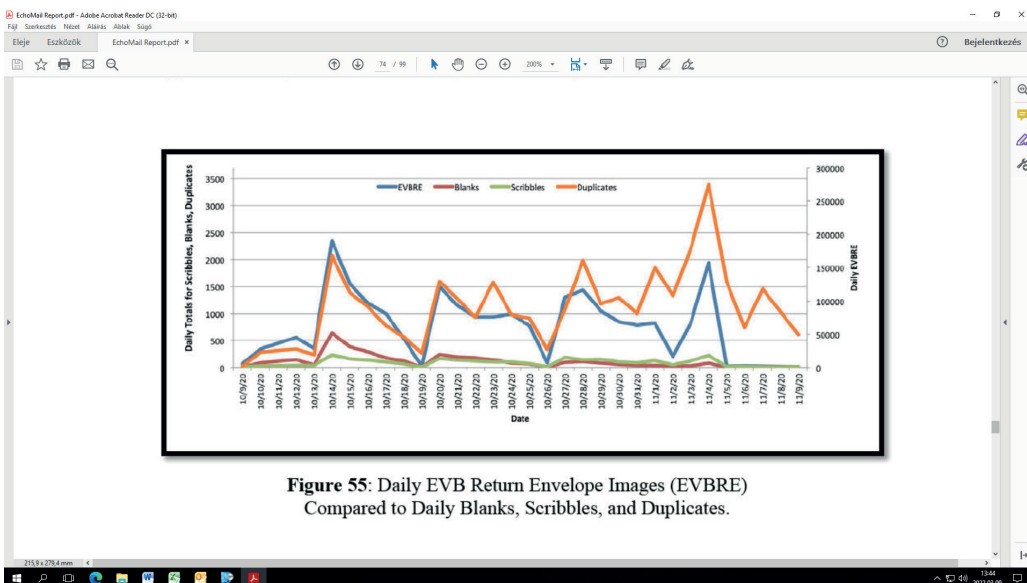
3. számú ábra.

Az anomáliakutatás adatai: a korai levélszavazatok körében észlelt üres, folt/firka és duplum levélszavazatok számai

Forrás: https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf

A második oszlop (EVBRE – Early Voting Ballot Return Envelope) mutatja a korai levélszavazatok napi beérkezési számát a rendelkezésre álló elektronikus képek alapján. Beérkezési napként az a nap szerepel, amely napon a megyei választási bizottság megkapta a boríték-képeket. A többi oszlop az üres (blank), firka (scribbles) és a duplikált (duplicates) aláírásmezők abszolút számát és százalékos arányát mutatja.

Ha összevetjük az összes beérkezés napi alakulási ütemét azokkal, amelyek ezekben az oszlopokban szerepelnek, világossá válik, hogy az érkezések időbeli eloszlása a vizsgált tulajdonságokra nézve jelentősen eltér.

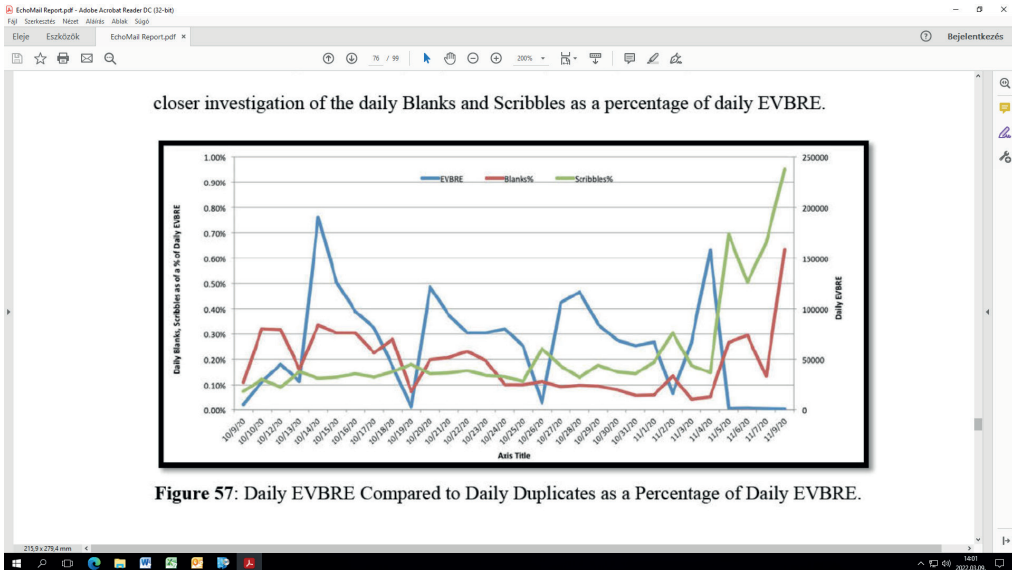
4. számú ábra.

Az Echomail által alkalmazott kategóriákban szereplő levélszavazatok érkezésének napi lefutása.

Forrás: https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf

A fenti ábrán látható, hogy a duplumok (sárga) érkezési mintázata 2020. október 28-án elvált, majd 29-én visszatért a teljes sokaság érkezési mintázatához, ezt követően azonban az eltérés tartóssá válik. A duplumok mennyisége 6 nap alatt elérte a 7.797 darabot, ami a teljes duplumszám (34.448 darab) 22,6%-a.

A következő ábra a beérkező korai levélszavazatok (EVBRE) időbeli érkezési mintázatát és az „üres” és „firka” kategóriájú szavazólapok %-os arányának időbeli mintázatát mutatja. Az előzetes feltevés szerint az utóbbiak %-os arányának követnie kellene a teljes sokaság számosságának változását.

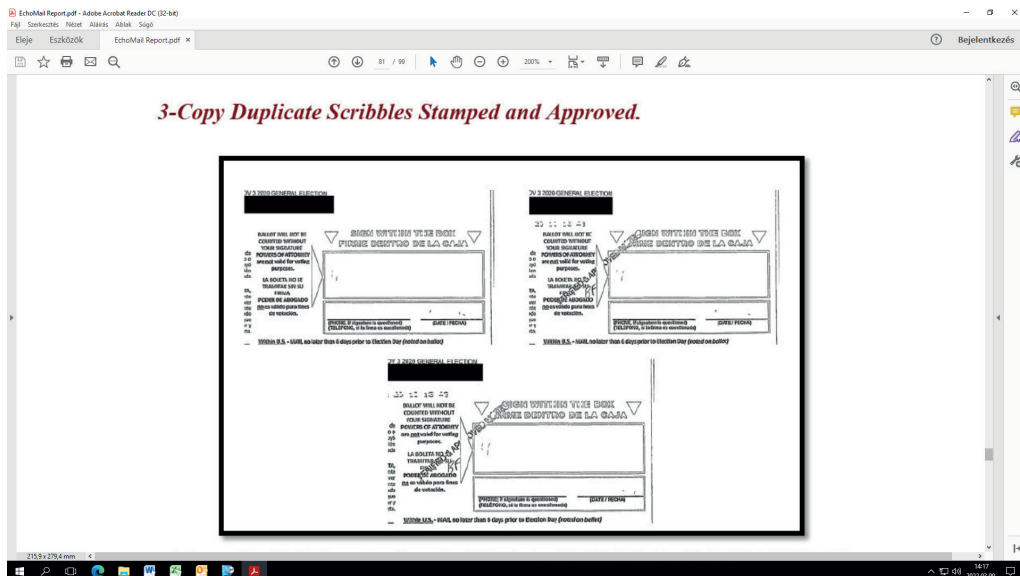

5. számú Ábra. A korai levélszavazatok beérkezési mintázata a napi duplumképződés adataival összevetve.

Forrás: https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf

A fenti ábrán a kék görbe mutatja a teljes sokaság alakulását, a zöld a „firka”, a piros az „üres” mezők alakulását. Az összevetésben szembeötlő, hogy a november 6-i „urnazárás” követően milyen mértékben érkeztek problematikus borítékkal rendelkező szavazólapok.

Az alábbi ábra egy példát mutat a lebélyezett és elfogadott „firka” aláírásmezővel rendelkező válaszborítékra.

6. számú ábra. Elfogadott levélszavazat aláírásmezője. Az Echomail kategorizációjában a „firka” kategóriába került.

Forrás: https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf

13. KÖVETKEZTETÉSEK

Természetesen az amerikai rendszer döntő különbségekkel rendelkezik a magyar választási rendszerhez képest. A legszembeötlőbb különbség, hogy az USA-ban a levélszavazatok óriási jelentőségre tettek szert az utóbbi években, míg Magyarországon ez nem terjedt el, illetve nem megengedett ilyen mértékben, bár a jelentősége nőtt a külföldön élő jogosultak esetében. A levélszavazás technikája sokkal zártabb hazánkban, a vállalkozók általi gyűjthetőség (ballot harvesting), illetőleg az, hogy a szavazólapok ellenőrizetlenül (az angolban a chain of custody, tehát az ellenőrzési lánc hiányossága, annak megtörése okozza a problémát). Szintén fontos megemlíteni, hogy Magyarországon papír szavazólapok kerülnek feldolgozásra, a papír szavazólapok megtekinthetők és ellenőrizhetők, a számlálás is a papír szavazólapok alapján, nem pedig a róluk készített digitális kép alapján történik. Megemlítendő továbbá, hogy Magyarország unitárius államként központilag szervezi a választások lebonyolítását, a helyi jogfejlesztésnek nincs szerepe.

A jövőben azonban elképzelhetők olyan reformelképzelések, amelyek akár a digitalizáció irányába kívánják tolni a rendszert, illetve a részvételi szavazás helyett a levélszavazást kívánják majd előtérbe helyezni. Az Egyesült Államok legutóbbi általá-

nos választásán szerzett, és részben e műben bemutatott tapasztalatok azt támasztják alá, hogy érdemes ezen törekvésektől egészséges távolságot tartani.

Szintén fontos tanulság, hogy a statisztikai megfigyeléseket mennyire lehet bizonyítékként elfogadni. Ezeknek a 2002-es magyarországi választásoknál lett volna jelentősége, de ennek részleteiben való kutatása már csak történelmi eszközökkel történhet, ha egyszer sor kerül rá.

Kapcsolattartó szerző:

Gellén Márton

Gál Ferenc Egyetem

Teológiai Kar

6720 Szeged

Dóm tér 6.

gellenkozpolitika@gmail.com

Corresponding author:

Márton Gellén

Faculty of Theology

Gál Ferenc University

Dóm square 6.

6720 Szeged, Hungary

gellenkozpolitika@gmail.com

Hivatkozás: Gellén, M. (2023). A 2024. évi amerikai választások elé – Empirikus vizsgálatok az Egyesült Államokban lezajlott 2020 novemberi általános választások kapcsán, *Deliberationes*, 16(1), 49–71.

IRODALOMJEGYZÉK

Ayyadurai, Shiva AyyThe Echomail Report. Pattern Recognition Classification of Early Voting Ballot (EVB) Return Envelope Images for Signatire Presence Detection. An Egnineering Systems Approach to Identify Anomalies to Advance the Integrity of US Election Processes

<https://www.azsenaterepublicans.com/echomail-report>

https://www.azsenaterepublicans.com/_files/ugd/2f3470_05deb65815ab4d4b83938d71bc53459b.pdf

Navarro, P. (2021). The Navarro Report. <https://peternavarro.com/the-navarro-report/>